

پاسخ نامه تجارت

سوال 41 

طبق ماده ۳۱۲ قانون تجارت، چک ممکن است در وجه حامل، شخص معین یا به حواله کرد باشد و ممکن است صرفاً با امضا در ظهر به دیگری منتقل شود. در این مثال، انتقال از «ب» به «ج» با امضا در ظهر صحیح است و چک قابلیت وصول دارد.

سوال 42 

طبق ماده ۳۱۴ قانون تجارت، صدور چک ولو از محلی به محل دیگر ذاتاً عمل تجاری محسوب نمی‌شود. بنابراین ادعای «الف» نادرست است و صدور چک، به خودی خود، مشمول مقررات تجارت نیست.

سوال 43 

طبق ماده ۳۱۵ قانون تجارت:

چون چک در همان محل صدور (تهران) صادر شده،
دارنده چک باید ظرف ۱۵ روز از تاریخ صدور وجه آن
را مطالبه کند.

آقای «ب» بعد از ۲۰ روز اقدام کرده است؛ بنابراین
دعوی علیه ظهرنویس مسموع نیست.

با این حال، اگر وجه چک به سببی که مربوط به
محال علیه (صادرکننده) است از بین نرفته باشد، دعوی
علیه صادرکننده هنوز مسموع است.

سوال 44 

طبق ماده ۳۱۸ قانون تجارت:

دعاوی مربوط به چک‌های صادر شده توسط تجار یا
برای امور تجاری، پس از پنج سال از تاریخ صدور یا
آخرین تعقیب قضایی مسموع نیستند.

استثنا: اگر قبل از انقضای پنج سال، صادرکننده رسماً

به دین خود اقرار کرده باشد؛ در این صورت مدت مرور زمان از تاریخ اقرار محاسبه می‌شود.

در مثال فوق، هیچ اقراری قبل از پنج سال صورت نگرفته، بنابراین دعوی در سال ششم مسموع نیست

سوال 45 

اگر وجه برات یا فته طلب یا چک به سبب مرور زمان پنج سال مطالبه نشود، دارنده نمی‌تواند علیه صادرکننده مستقیم اقدام کند.

اما دارنده می‌تواند تا زمان تحقق مرور زمان، وجه را از کسی که به ضرر او استفاده بلاجهت کرده، مطالبه نماید.

در این مثال، آقای «ج» بدون حق از مبلغ استفاده کرده است، بنابراین آقای «ب» حق دارد مطالبه وجه از آقای «ج» نماید

سوال 46 

طبق ماده ۳۲۰ قانون تجارت:

دارنده هر سند در وجه حامل به طور خودکار مالک و محق به مطالبه وجه آن است،

مگر اینکه ثبوت خلاف علیه او ارائه شود.

بنابراین دارنده چک در وجه حامل می تواند به آسانی وجه آن را مطالبه نماید، مگر اینکه خلاف آن ثابت گردد.

سوال 47 

طبق ماده ۳۲۱ قانون تجارت:

مدیون سند در وجه حامل جز در صورت صدور حکم بطلان سند، تنها در مقابل اخذ سند مکلف به پرداخت است.

یعنی اگر دارنده سند چک را ارائه ندهد، مدیون تعهدی برای تادیه وجه ندارد.

سوال 48

طبق ماده ۴ - اصلاحی ۱۳۹۷ قانون چک:

بانک موظف است علت یا علل عدم پرداخت چک را صریحاً در گواهینامه ذکر، امضا و مهر کند و کد رهگیری ثبت در سامانه یکپارچه بانک مرکزی را قید نماید.

نسخه دوم گواهینامه باید به آخرین نشانی صاحب حساب ارسال شود و مطابقت امضا با نمونه بانک نیز در آن گواهی گردد.

سوال 49

طبق ماده ۵ - اصلاحی ۱۳۹۷ قانون صدور چک:

اگر موجودی حساب کمتر از مبلغ چک باشد، بانک مکلف است موجودی موجود را به دارنده پرداخت کند.

دارنده موظف است با قید مبلغ دریافت شده پشت چک، چک را به بانک تسلیم نماید.

سوال 50

تبصره ۳ ماده ۵ مکرر صراحت دارد که واریز کسری مبلغ چک به حساب جاری و ارائه درخواست مسدودی، باعث رفع سوءاثر چک می شود. سایر موارد ذکر شده در گزینه ها (2، 3، 4) طبق قانون کفایت نمی کنند و اثر حقوقی رفع سوءاثر ندارند.

سوال 51

ماده ۹ قانون صدور چک مقرر می کند که اگر قبل از شکایت کیفری، صادرکننده وجه چک را نقداً پرداخت کند یا ترتیبی برای پرداخت آن در بانک فراهم نماید، قابل تعقیب کیفری نخواهد بود. در اینجا، با وجود اینکه تنها بخشی از وجه نقداً پرداخت شده، ترتیب پرداخت مابقی از طریق بانک برقرار شده است، بنابراین تعقیب کیفری متوقف می شود.

سوال 52

ماده ۱۷ مقرر می‌کند که وجود چک در دست صادرکننده دلیل بر عدم پرداخت و انصراف شاکی از شکایت است، مگر اینکه خلاف آن ثابت شود. بنابراین تا زمانی که دارنده ثابت نکرده که حقیقتاً تضرع شده است یا انصراف نداده، تعقیب کیفری صادرکننده متوقف می‌ماند.

سوال 53

ماده ۱۹ مقرر می‌کند که در چک‌های صادرشده به وکالت یا نمایندگی، صاحب حساب و امضاکننده (وکالت‌دهنده) متضامناً مسئول پرداخت وجه هستند. همچنین، مسئولیت کیفری بر عهده امضاکننده است، مگر اینکه ثابت شود عدم پرداخت ناشی از عمل صاحب حساب یا وکیل بعدی بوده است.

سوال 54

طبق ماده ۲۳ قانون صدور چک، دارنده می‌تواند برای صدور اجراییه اقدام کند اگر وصول وجه چک مشروط

نبوده و چک بابت تضمین انجام معامله یا تعهد صادر نشده باشد. در این صورت دادگاه مکلف است علیه صاحب حساب، صادرکننده یا هر دو اجراییه صادر کند.

سوال 55

طبق ماده ۱۹، صاحب حساب و امضاکننده چک (وکیل) متضامناً مسئول پرداخت هستند.

طبق ماده ۲۳، دارنده می‌تواند با ارائه گواهی عدم پرداخت، اجراییه درخواست کند.

طبق تبصره ۲۴، پس از یک ماه از صدور چک تضمینی، پرداخت یا ابطال آن منوط به تکمیل فرم‌های مربوط به مبارزه با پولشویی بانک است. بنابراین در این سناریو (۴۵ روز بعد)، دارنده فقط با تکمیل این فرم‌ها می‌تواند وجه را دریافت کند.

سوال 56

ماده ۲۴ قانون صدور چک تصریح می‌کند که پرداخت

چک تضمینی فقط به وجه و شماره حساب گیرنده (ذی نفع) که روی چک درج شده است امکان پذیر است.

بنابراین ظهرنویسی برای انتقال چک تضمینی فاقد اعتبار است و بانک موظف به پرداخت به غیر از ذی نفع نخواهد بود.

سوال 57 

ماده ۲۱ مکرر قانون صدور چک مقرر می دارد که بانک مرکزی هم از دریافت دسته چک، هم از صدور چک جدید در سامانه صیاد و هم از استفاده از چک موردی برای این افراد جلوگیری کند.

همچنین بانک مرکزی موظف است امکان استعلام آخرین وضعیت صادرکننده شامل سقف اعتبار مجاز، سابقه چک برگشتی در سه سال اخیر و میزان تعهدات چک های تسویه نشده را برای دریافت کنندگان چک فراهم نماید.

سوال 58

تبصره ۲ ماده ۲۱ قانون صدور چک تصریح می‌کند که ممنوعیت‌های این ماده حتی شامل کسانی می‌شود که به وکالت یا نمایندگی از طرف صاحب حساب اقدام می‌کنند.

بنابراین، محدودیت فقط به صاحب حساب محدود نمی‌شود و وکلای قانونی یا نمایندگان آنها نیز شامل ممنوعیت‌ها هستند.

سوال 59

ماده ۱۶ قانون صدور چک صریحاً مقرر می‌دارد که کلیه شکایات و دعاوی جزایی و حقوقی مربوط به چک باید در دادسرا و دادگاه، فوری و خارج از نوبت رسیدگی شود.

بنابراین، رسیدگی عادی یا صرفاً در یک مرجع

امکان‌پذیر نیست و فوریت و خارج از نوبت بودن الزامی است.

سوال 60 

ماده ۱۴ قانون صدور چک مقرر می‌دارد که صادرکننده، ذینفع یا قائم‌مقام قانونی آنان می‌توانند با اعلام کتبی و تصریح به مفقودی، سرقت، جعل یا تحصیل چک از طریق کلاهبرداری یا خیانت در امانت، دستور عدم پرداخت وجه چک را بدهند.

بانک موظف است پس از احراز هویت دستور دهنده، از پرداخت وجه چک خودداری کند و گواهی عدم پرداخت با ذکر علت صادر و تسلیم نماید.

سایر موارد مثل کسری موجودی یا پرداخت قبل از شکایت، مشمول این ماده نمی‌شوند.